

هزینه‌های تولید پسته سال ۹۷

کمیته باغبانی انجمن پسته ایران

- کارگری؛

- مواد مصرفی و وسایل جایگزین؛

- اجاره ماشین آلات و خدمات.

فعالیت‌های هر دسته از دسته‌های فوق نیز زیر سه سرفصل باغبانی، کود و اصلاح خاک و سم و روغن قرار گرفته‌اند. در دسته هزینه‌های کارگری جهت تعیین هزینه هر فعالیت، ابتدا مقدار کارگر مورد استفاده برای انجام آن فعالیت در سطح یک هکتار را بر اساس نفر-روز در جدول درج می‌کنیم. در صورتی که فعالیتی به صورت اجاره‌ای انجام شده، باید معادل نفر-روز کارگر به کار گرفته‌شده در جدول منظور گردد. سپس، هزینه‌های متوسط کارگر مورد استفاده جهت هر فعالیت را در ستون مربوط وارد می‌کنیم. با ضرب هزینه واحد در مقدار، هزینه کل کارگری جهت انجام فعالیت خاص محاسبه می‌شود. برای محاسبه اجرت روزانه با فرض پرداخت حداقل حقوق و مزایای ماهیانه ۱،۴۸۶،۰۰۰ تومان برای هر کارگر در سال ۱۳۹۷ خواهیم داشت:

(شامل ۱۲ ماه در سال + ۲ ماه عیدی و پاداش + ۱ ماه سنوات) ماه ۱۵ × ۱۰۴۸۷۰۰۰ تومان

تومان ۸۴۰۰۰ ~

(روز تعطیل رسمی غیر جمعه ۲۵ - روز جمعه ۵۱ - روز مرخصی با حقوق ۲۴ - روز سال ۳۶۵) روز ۱۲

در دسته هزینه‌های مواد مصرفی و وسایل جایگزین، هزینه هر فعالیت خاص از ضرب مقدار آن نهاده با واحد مناسب در هزینه واحد آن حاصل می‌شود. تنها نکته قابل ذکر آن است که هزینه‌های تعمیرات باغ و سیستم آبرسانی باید در زیر سرفصل باغبانی در این دسته منظور شود.

پسته کشور در سال محصولی ۹۷-۹۶ یکی از بی‌سابقه‌ترین و پُرفراز و نشیب‌ترین سال‌های خود را تجربه کرد. این سال از چندین جنبه در مقایسه با سال‌های قبل متفاوت بود و باغداران در استثنایی‌ترین سال با شرایط دشوار و پیچیده‌ای برای ادامه فعالیت مواجه شدند. کمبود و نبود محصول در بسیاری از مناطق پسته‌کاری ناشی از شرایط سخت آب و هوایی، آزاد شدن فنر تورم و افزایش نرخ ارز از مهم‌ترین مسائلی بودند که باغداران با آنها دست و پنجه نرم کردند. در این شرایط، تولیدکننده پسته فقط می‌تواند چشم امید به محصول سال آتی داشته‌باشد! در این بین، آگاهی از هزینه‌های تولید، برای سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در مواجهه با چالش‌های پیش روی تولید ضروری به نظر می‌رسد. به این منظور کمیته باغبانی انجمن پسته ایران همانند سال‌های گذشته در نیمه دوم سال اقدام به برآورد هزینه‌های تولید پسته می‌کند. در گزارش حاضر سعی شده تا هزینه‌های یک هکتار باغ پسته در سال محصولی ۹۷-۹۶ برآورد شود. باید توجه نمود که هزینه‌های تولید پسته برای این باغ خاص قطعاً قابل تعمیم به کلیه باغات پسته کشور نخواهد بود. اما روش به کار رفته جهت تعیین هزینه تمام شده تولید، قابل نسخه‌برداری توسط باغداران برای سایر باغات پسته کشور می‌باشد. به این نکته نیز باید توجه کرد که در باغ نوعی مورد بررسی، متوسط برداشت ۱،۴۰۰ کیلو در هکتار بوده‌است که بیشتر از میانگین برداشت کشوری است. برای باغاتی با میانگین برداشت کمتر از برداشت مذکور، احتمالاً هزینه تمام شده تولید پسته به مراتب بیشتر خواهد بود.

مشخصات عمومی باغی تأثیرگذار بر هزینه‌های تولید

اطلاعات درج شده در این بخش از جدول نمایانگر وضعیت عمومی باغ مورد بررسی می‌باشند.

تاریخ	بهمن ۹۷	پیوند	احمد آقایی - اکبری	بافت خای	لومی - رسی
کد باغدار	*****	فاصله رس	۷ متری	روشن آبیاری	قطره ای
محل باغ	*****	سن باغ	۲۰ سال به بالا	کیفیت آب	کمی قلیایی و کمی شور
مساحت	*****	میانگین برداشت	۱۴۰۰ کیلو گرم / هکتار	دوره آبیاری	۱۲ روز

میانگین سالیانه هزینه‌های جاری باغبانی یک هکتار باغ پسته متمرکز

هزینه‌های جاری باغبانی به سه دسته کلی تقسیم شده‌اند:

باغبانی

در دسته هزینه اجاره ماشین آلات و خدمات جهت اجتناب از محاسبه تأثیر هزینه‌های استهلاک سرمایه‌گذاری، جاری و تعمیرات ماشین آلات، فرض بر این است که باغدار کلیه خدمات ماشینی مورد نیاز خود را به صورت اجاره‌ای تأمین می‌کند. با این فرض ساده‌ساز، دیگر نیازی به محاسبه هزینه استهلاک ماشین آلات خریداری شده توسط باغدار و یا هزینه‌های جاری راننده، سوخت، روغن، تعمیرات و ... نمی‌باشد. جهت محاسبه هزینه ماشین آلات به کار رفته برای انجام هر فعالیت، مقدار ماشین-ساعت مصرفی در هر هکتار را در هزینه واحد ضرب می‌کنیم. در صورت استفاده باغدار از مشاور و یا انجام آزمایش‌های باغی، امکان درج هزینه‌های مربوطه پس از تقسیم بر مساحت باغ بر حسب هکتار در این بخش گنجانده شده‌است.

جمع کل هزینه های جاری

عنوان	هزینه (تومان)
هزینه های کاری	۵۸۸۰,۰۰۰
مواد مصرفی و وسایل جایگزین	۲۱۸۷۹,۰۰۰
اجاره ماشین آلات و خدمات	۲,۱۸۵,۰۰۰
جمع	۲۹,۹۴۴,۰۰۰

میانگین سالیانه هزینه های سرمایه ای باغبانی یک هکتار باغ پسته مثمر در این بخش از جدول هزینه‌ها، تأثیر سرمایه‌گذاری‌های اولیه جهت احداث یا خرید امکانات لازم به منظور تولید پسته توسط باغدار که معمولاً مدنظر باغداران قرار نمی‌گیرد، دیده شده است.

میانگین سالیانه هزینه‌های سرمایه‌ای باغبانی یک هکتار باغ پسته مثمر (تومان)

عنوان	واحد	هزینه واحد	مقدار	هزینه
آب	با فرض خرید کامل	متر مکعب	۱۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰,۰۰۰
استهلاک	باغ	سی ساله مستقیم	۰,۰۲	۱۶,۵۰۰,۰۰۰
	انبار و ساختمان	بیست ساله مستقیم	۰,۰۵	۲۵,۰۰۰
	سیستم آبرسانی	ده ساله مستقیم	۰,۰۱	۱۷,۰۰۰,۰۰۰
	سایر			
جمع				۱۸,۲۲۵,۰۰۰
کل سرمایه‌ای				۴۸,۲۲۵,۰۰۰

مهم‌ترین عامل سرمایه‌ای، تأمین آب است. به دلیل نامشخص بودن عمر سفره آبی در منطقه مورد نظر و در نتیجه دشواری محاسبه استهلاک سرمایه خرید چاه، فرض بر خرید کل آب مورد نیاز باغ می‌باشد. با این فرض ساده‌ساز، دیگر نیازی به محاسبه هزینه استهلاک و یا هزینه‌های جاری، تعمیرات و یا جایجایی چاه نمی‌باشد. مدت استهلاک سرمایه باغ با فرض خرید باغ بارور ۲۰ ساله و بهره‌برداری یکنواخت تا ۵۰ سالگی، ۳۰ سال فرض شده‌است.

عنوان	واحد	هزینه واحد	مقدار	هزینه (تومان)
باغبانی	بیل زنی	نفر- روز	۷	۵۸۸,۰۰۰
	هرس	نفر- روز	۱۷	۱,۴۲۸,۰۰۰
	علف‌کشی (وجین)	نفر- روز	۹	۷۵۶,۰۰۰
	آبیاری	نفر- روز	۱۵	۱,۲۶۰,۰۰۰
	توکاری و پیوند	نفر- روز	۳	۲۵۲,۰۰۰
جمع	نفر- روز	۵۱	۴,۲۸۴,۰۰۰	
کود و اصلاح خاک	شیمیایی خاک	نفر- روز	۲	۱۶۸,۰۰۰
	محلول پاشی	نفر- روز	۲	۱۶۸,۰۰۰
	حیوانی	نفر- روز	۶	۴۶۲,۰۰۰
	اصلاح خاک	نفر- روز	۵	۳۷۸,۰۰۰
	جمع	نفر- روز	۱۴	۱,۱۷۶,۰۰۰
سم و روغن	دفع آفات	نفر- روز	۵	۸۴,۰۰۰
	تله گذاری	نفر- روز		۸۴,۰۰۰
	علف کشی	نفر- روز		۸۴,۰۰۰
	قارچ کشی	نفر- روز		۸۴,۰۰۰
	دفع جانور مزاحم	نفر- روز		۸۴,۰۰۰
	روغن پاشی	نفر- روز		۸۴,۰۰۰
جمع	نفر- روز	۵	۴۲۰,۰۰۰	
سایر				
جمع				۵,۸۸۰,۰۰۰

عنوان	واحد	هزینه واحد	مقدار	هزینه (تومان)
باغبانی	نهال و پیوند	عدد	۲۵	۱۲۵,۰۰۰
	بیل و ...	عدد	۰,۲	۴,۰۰۰
	قیچی و اره و ...	عدد	۰,۱	۳,۰۰۰
	تعمیرات سیستم آبرسانی	متر	۱۰۰	۴۵۰,۰۰۰
جمع				۶۴۵,۰۰۰
کود و اصلاح خاک	شیمیایی خاک	کیلو	۳,۰۰۰	۳۰,۰۰۰,۰۰۰
	محلول پاشی	لیتر	۵۰	۲۵۰,۰۰۰
	حیوانی	کیلو	۴,۰۰۰	۱۱,۲۰۰,۰۰۰
	اصلاح خاک	کیلو	۳۰,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰
جمع				۱۸,۲۰۰,۰۰۰
سم و روغن	سموم دفع آفات	لیتر	۱۲	۱,۲۰۰,۰۰۰
	تله	عدد	۱	۱۸,۰۰۰
	علف کشی	لیتر	۲۵	۸۰۰,۰۰۰
	قارچ کش	کیلو	۴	۳۸۰,۰۰۰
	دفع جانور مزاحم	عدد		
	روغن و صابون	لیتر	۵۳	۶۳۶,۰۰۰
جمع				۲,۰۳۴,۰۰۰
سایر				
جمع				۲۱,۸۷۹,۰۰۰

عنوان	واحد	هزینه واحد	مقدار	هزینه (تومان)
باغبانی	شخم زنی	ماشین- ساعت	۲۱	۵۰,۰۰۰
	تیلر	ماشین- ساعت		۵۰,۰۰۰
	ریزر	ماشین- ساعت		۵۰,۰۰۰
جمع	ماشین- ساعت	۲۱	۱,۰۵۰,۰۰۰	
کود و اصلاح خاک	شیمیایی خاک	ماشین- ساعت	۶	۴۵,۰۰۰
	محلول پاشی	ماشین- ساعت		۴۵,۰۰۰
	حیوانی	ماشین- ساعت		۴۵,۰۰۰
	اصلاح خاک	ماشین- ساعت		۴۵,۰۰۰
جمع	ماشین- ساعت	۱۲	۵۴۰,۰۰۰	
سم و روغن	سموم دفع آفات	ماشین- ساعت	۱۰	۴۵,۰۰۰
	تله	ماشین- ساعت		۴۵,۰۰۰
	علف کش	ماشین- ساعت		۴۵,۰۰۰
	قارچ کش	ماشین- ساعت		۴۵,۰۰۰
	دفع جانور مزاحم	ماشین- ساعت		۴۵,۰۰۰
	روغن پاشی	ماشین- ساعت		۴۵,۰۰۰
جمع	ماشین- ساعت	۱۱	۴۹۵,۰۰۰	
آزمایش و مشاوره	آب، برگ، خاک و سایر	عدد	۰,۱	۱۰,۰۰۰,۰۰۰
سایر				
جمع				۲,۱۸۵,۰۰۰

میانگین سالانه هزینه های بیمه، برداشت، حمل، فرآوری و مدیریت کلیه هزینه‌هایی که تا اینجا بررسی شدند، هزینه‌های وابسته به مساحت بودند. اما هزینه‌های بیمه کشاورزی، برداشت، حمل، فرآوری و مدیریت وابسته به مقدار محصول سالیانه می‌باشند. به همین دلیل، هزینه‌های مذکور در یک جدول جدا و براساس هزینه مصرف برای هر کیلو پسته خشک منظور شده‌اند.

بنابراین، با تقسیم ارزش هر هکتار از باغ مورد نظر بر ۳۰، هزینه استهلاک سالیانه باغ مورد نظر محاسبه می‌شود. به همین ترتیب، مدت استهلاک سرمایه برای انبار، دیوار و ساختمان موجود در باغ ۲۰ سال و برای سیستم آبیاری شامل کانال، لوله، تجهیزات آبیاری تحت فشار و مشابه آن ۱۰ سال در نظر گرفته شده‌است.

هزینه	عنوان
۷۵۰	بیمه کشاورزی
۲۵۰۰	نگهبانی، برداشت و حمل
۳۰۰۰	فرآوری
۱۲۰	بیمه آتش سوزی و سرقت
۵۰۰۰	مدیریت و دفتری
-	سایر
۱۱,۳۷۰	جمع

هزینه تمام شده تولید هر کیلو پسته خشک

برای محاسبه هزینه تمام شده تولید هر کیلو پسته خشک از باغ مثمر مورد نظر، باید به نوعی هزینه‌های جاری و سرمایه‌ای باغبانی را که برای واحد سطح محاسبه شده‌اند با هزینه‌های بیمه، برداشت، حمل، فرآوری و مدیریت جمع کرد. این خواسته، با تقسیم مجموع هزینه‌های جاری و سرمایه‌ای باغبانی بر مقدار برداشت در واحد سطح بر حسب کیلو برای باغ مورد نظر بدست می‌آید. سپس، با جمع عدد بدست آمده با مجموع هزینه‌های بیمه، برداشت، حمل، فرآوری و مدیریت، هزینه تمام شده تولید هر کیلو پسته خشک حاصل خواهد شد.

هزینه تمام شده تولید هر کیلو پسته خشک (تومان)

هزینه	عنوان
۲۱,۳۹۰	جمع هزینه‌های جاری باغبانی برای هر کیلو پسته خشک
۳۴,۴۵۰	جمع هزینه استهلاک سرمایه گذاری های باغی برای هر کیلو پسته خشک
۱۱,۳۷۰	جمع هزینه‌های بیمه، برداشت، حمل، فرآوری و مدیریت برای هر کیلو پسته خشک
۶۷,۲۱۰	هزینه تمام شده تولید برای هر کیلو پسته خشک درهم

مقایسه هزینه‌های تولید پسته طی دو سال محصولی اخیر

(کلیه هزینه‌ها به تومان می‌باشند)

درصد افزایش	سال زراعی ۹۶-۹۷	سال زراعی ۹۵-۹۶	سرفصل هزینه
٪۲۴	۵۸۸۰,۰۰۰	۴,۷۶۰,۰۰۰	هزینه کارگری
٪۱۱۸	۲۱,۸۷۹,۰۰۰	۱۰,۰۳۲,۰۰۰	هزینه مواد مصرفی و وسائل جایگزین
٪۶۷	۲,۱۸۵,۰۰۰	۱,۳۱۲,۰۰۰	هزینه اجاره ماشین آلات و خدمات
٪۸۶	۲۹,۹۴۴,۰۰۰	۱۶,۱۰۴,۰۰۰	جمع هزینه‌های جاری باغداری در هر هکتار
٪۲۵۹	۴۸,۲۲۵,۰۰۰	۱۳,۴۳۲,۵۰۰	هزینه‌های سرمایه‌ای باغداری در هر هکتار
٪۱۶۵	۷۸,۱۶۹,۰۰۰	۲۹,۵۳۶,۵۰۰	جمع هزینه‌های باغداری در هر هکتار
٪۶۳	۳۴,۴۵۰	۲۱,۰۹۸	هزینه‌های باغداری به ازاء هر کیلو پسته خشک
٪۲۴۱	۱۱,۳۷۰	۴,۷۱۰	هزینه‌های بیمه، برداشت، حمل، فرآوری و مدیریت برای هر کیلو پسته خشک
٪۱۶۰	۶۷,۲۱۰	۲۵,۸۰۸	هزینه تمام شده تولید برای هر کیلو پسته خشک درهم

